

Foto: BO SVANE

Den jyske terrier

Et torskeglid fik den 17-årige Tommy V. Christiansens øjne op for skatte-junglens mange stier. Siden det skæbnesvangre møde har den nu 50-årige skatte- og erhvervsadvokat nådesløst ligget i hælene på systemet.

INTERVIEW

AF BENNY SELANDER

Når skiftende skatteministre har siddet i København og småbandet over, at der derovre i Århus sidder en terrier af en skattejurist og bider systemet i haserne, har de med nogen ret kunnet sige:

»Det er samfundets skyld. Hvis skattevæsenet i Frederikshavn ikke havde været så emsig, havde advokaten i dag været ingeniør og mindre besværlig for os.«

Skatte- og erhvervsadvokaten Tommy V. Christiansen var kun 17 år, da han havde sit første møde med skattevæsenet i Frederikshavn. Anledningen var et trommesæt. Men mødet med skattevæsenet åbnede den 17-årige gymnasielævers øjne for en lovjungle, som han senere som en af landets skrappeste skattejurister skulle komme til at beherske til noget nær fuldkommenhed.

Systemets tilbagevandede folk

Siger man det til ham selv, får man øjeblikkeligt svar på tiltale: »Fuldkommenhed! Det er et begreb, der ikke findes i skattejura. For nogen overhovedet. Se bare på de mange gange skatteministeriet er blevet sat til vægs af Højesteret i sager, som skatteyderen vinder. Landets højeste domstol signalerer dermed, at ministeriets jurister bryder de love, de selv har skrevet. Tydeligere kan det vist ikke siges, at skattejuraen er noget af det mest uforudsigelige, der findes.

Du kan regne dig frem til straffen for stort set alt fra rovmod til en færdselsforseelse. Men ingen sidder på forhånd inde med svaret, når det gælder skattejura, falder svaret prompte.

At han alligevel er ret skrap til at vurdere det kolossale lovstof er uomtvisteligt. Og han øser af sin viden.

I sin rådgivning til klienter. Når han procederer i retten, og - ikke mindst - når han siger sin mening i den offentlige debat.

Han har tordnet mod, hvad han kalder manglende retssikkerhed for den almindelige borger, når skattevæsenets med sine udtømmelige ressourcer starter en skattesag, som er både økonomisk og psykisk udmarvende for borgeren. Mens systemets folk sidder tilbagevandede og lader sagen gå sin gang. For dem har den ingen omkostninger.

»Men hvorfor skal en skatteyder så nøjes med at få betalt en trediedel af sine omkostninger, når han efter en lang sej kamp vinder over skattevæsenet?«

»Og hvorfor skal systemet kun gå tre år tilbage og rette fejl, som det har begået mod borgeren, når skattevæsenet i masser af tilfælde reelt kan genoptage sager uden tidsbegrænsning«, er blot nogle af de mange polemiske spørgsmål, han har tirret med.

Landets største tømmere

Han er ikke bleg for at sige, at den nidkærlighed, der fra skatteministeriets side udfoldes for at hente 2 mia. kr. hjem i selskabstømmersagerne står i skærende kontrast til statens vilje (eller mangel på samme) til at betale de 50 mia. kr. AMBI tilbage til erhvervslivet, som EU dømte Danmark til.

»At kun ca. 1 af de 50 mia. blev betalt tilbage, gør skatteministeriet til landets største selskabstømmere, konkluderer han.

Han har ført bevis for, at retssikkerheden var ude af kraft i Skatteankendevnene. Klagesystemet blev ændret, da han offentligt kritiserede, at ankenævnene blev rådgivet af folk fra skattevæsenet, der selv havde truffet de afgørelser, som skatteyderne klagede over.

Han jordede Told- og skattestyrelsens forsøg på at dæmpe utilfredsheden blandt 350 fyrede medarbejdere ved at forære dem 25.000 kr. hver skattefrit.

»Sådan et økonomisk plaster på såret er skattepligtigt for alle andre«, sagde Århus-advokaten og lagde dermed tilfældigt op til, at Ligningsrådet tre måneder senere afgjorde, at skatteloven også gælder skattevæsenets ansatte.

Og han var den første med indsigt i skattejura til at sige, at skattevæsenets håndtering af Himmerlandsbankens sag var på kant med loven. Det væltede en skatteminister af taburetten i 1994.

Skatteministerens navn: Ole Stavad. »Som jeg i øvrigt har et afslappet forhold til i dag«, noterer skattejuristen.

Band til torskeglid

Tilbage til trommerne. Den unge Tommys løbebane var faktisk afstukket allerede i gymnasietiden.

»Som søn af en entreprenør lå det i luften, at jeg skulle være ingeniør og køre forretningen videre. Min far så mig gerne med en skovl i weekenden. Til gengæld var lønnen ikke noget at råbe hurra for.«

Men penge skulle der til i gymnasietiden. Derfor startede han sammen med en håndfuld kammerater rockbandet, Firebirds. Han

»Se bare på de mange gange skatteministeriet er blevet sat til vægs af Højesteret i sager, som skatteyderen vinder. Landets højeste domstol signalerer dermed, at ministeriets jurister bryder de love, de selv har skrevet.«

Skatte- og erhvervsadvokaten
Tommy V. Christiansen

selv spillede trommer.

Den legendariske vendsysselske beskedenhed titter frem, når Tommy V. Christiansen fortæller, at ild-fuglene vel blev noget populære der Nordensfjords. De vandt f.eks. et par konkurrencer. Og det var de nok en smule stolte af.

Men selv om de tro mod vendsysselsk natur ikke gik rundt og pralede med det, fik skattevæsenet alligevel øje på dem og inviterede til torskeglid.

Det var her den senere topjurist så lyset.

»Jeg havde opgivet indtægterne, som jeg skulle, så der var ikke rigtig noget at komme efter. Men jeg blev klar over, at der faktisk også er noget, der hedder erhvervsretlige afskrivninger, der kunne bruges på instrumenter. Og så var der oven i fradrag for driftomkostninger.

Det torskeglid kastede en hel del

af sig...«

Faderens alt for tidlige død gjorde det muligt for ham at ændre kurs. I stedet for ingeniørstudiet satte han nu alt ind på en merkantil uddannelse. Blev cand. merc. ved Handelshøjskolen i Århus med en karakter, der endnu tales om på de kanter.

Kærlighed ved første blik

Forinden var han begyndt at flirte med statsvidenskab oven på universitetet, men en ny kursændring sendte ham i armene på fru Justitia.

Det blev kærlighed ved første øjekast. Bl a. fordi han i hendes skattelove genkaldte sig åbenbaringen fra torskeglidet.

»De her skattelove kan jeg bruge til noget«, konstaterede han for anden gang i sin tilværelse. I god overensstemmelse med sandheden. Han var endnu studerende, da han fandt sig til rette i rollen som ekstern lektor og underviste de yngre stud. jur. er.

Og var han ikke klar over, at der stod respekt om hans juridiske talent, så blev han det. Den offentlige eksamination forud for hans kandidatstatus blev et tilbøstykke.

Karakteren... den var så høj, at den stadig er samtaleemne.

Ballasten er altså i orden, når Tommy V. Christiansen tager bladet fra munden for at kritisere. Men han er heller ikke bleg for at uddele roser.

For eksempel har han stor sympati for de få kommuner - f. eks. Århus - der er parat til at lave aftaler med de private skatterådgivere i komplicerede skattesager.

Frivillige aftaler

»Det får tingene til at glide nemmere. Vi har ganske vist Ligningsrådets bindende forhåndsbesked, men det går for langsomt, når en virksomhedshandler skal afgøres her og nu, og afgørelsen først kan ligge om et halvt år.

Derfor bør private rådgivere have mulighed for at lave en aftale med det lokale skattevæsen om, hvordan sagen skal behandles skattemæssigt senere.

For min skyld gerne med betaling. Men det forhindres af skatte- og finansministerens måltal. De to ministre forlanger, at kommunerne skal præsetere et bestemt antal forhøjelser af selvangivelserne hvert år. Det betyder, at kommuner, der laver aftaler, mister muligheder for at forhøje selvangivelser. De når ikke deres måltal. Og så får de smæk.

Min erfaring siger, at det offentlige faktisk opnår en større gevinst ved de

aftaler, der indgås frivilligt. Hvis man som skatterådgiver står med et udgangspunkt, der hedder 20 mio. kr. i fradrag, og skattevæsenet kun vil være med til syv, ender det ofte med syv, fordi skatteyderen dermed slipper for en lang sej kamp ved domstolene. Han kan måske få de 20 mio. ved at gå linen ud. Men usikkerheden tvinger ham til at skære igennem og tage den hurtige beslutning.

En god grund til at indføre muligheden for, at kommunens skattevæsen kan lave forhåndsftaler.«

Selskabstømmere

Fanger man Tommy V. Christiansen på det filosofiske ben, kan man opleve ham konstatere:

»To ting i tilværelsen kan du være forvisset om. Skatten og Døden. Fælles for de to er uforudsigeligheden.«

Selskabstømmersagerne er for mig et lysende eksempel på uforudsigeligheden i skattesystemet. Nu tonser skatteministeriet sager igennem. Men går man blot ti år tilbage, var der faktisk ikke noget ødiest i den form for handel med selskaber. Det var almindelig kendt, at man handlede på den måde, fordi køberne

faktisk var i stand til at få en pæn fortjeneste uden at snyde skattevæsenet.

Og jeg vil påstå, at de første mange år, man handlede selskaber i kurser fra 35 til 50, var sælgerne i god tro.

Hvorfor skulle de ikke være det? Hver eneste dag blev selskabsoverdragelser i stort tal anmeldt til skifteretterne. Ikke mindst i København, hvor man spyttede handler ud på samleband.

Havde der været noget galt, burde skifteretterne vel have råbt op. Men hvad hørte man fra den kant? Ikke en lyd.

Derfor mener jeg, det er en hetz, når man forsøger at hænge sælgerne op på noget ulovligt. De var i god tro. I hvert fald indtil man begyndte at handle til kurser oppe i 80erne. Da burde man have lugtet den.

Men indtil da var det en almindelig anerkendt handel. Alle gjorde det. Alle havde muligheden. Og skifteretterne lod frejdigt handlerne passere.

Ikke desto mindre betegnes de folk i dag, som samfundets fjende nr. 1 af et system, som ikke selv ville gøre rent bord over for et erhvervsliv, som man lovstridigt trak 50 mia. AMBI-kroner ud af.

Hvem sagde moral?«

Frister og forskelle

Han mener også, at skattevæsenets moral kan ligge på et beskeden sted, når systemet nægter at rette fejlagtigt opkrævede skatter mere end tre år tilbage i tiden.

»Vi har just været vidne til, at en sygehjælper vandt sin kamp om befordringsfradrag, da hun var på efteruddannelse i 1995. Hendes kolleger i samme båd havde ventet på afgørelsen, og de mente, at de nu ville få samme behandling som kollegaen, der vandt sagen.

Men de havde gjort regning uden skattevæsenets regler om genoptagelse. Det eneste, de fik ud af det, var et brev om, at de ikke kunne få en øre tilbage, fordi deres sager var faldet for en urimelig kort foreldelsesfrist.

Der skal ikke stor fantasi til at forestille sig, hvordan de mennesker har det med at leve i et system, der trods verdens højeste skattetryk ikke engang er parat til at betale de penge tilbage, som man på et uretmæssigt grundlag har opkrævet for meget.

Slet ikke da, når skattevæsenets muligheder for at genoptage sager tilbage i tiden er næsten uden grænser.«

Myreflittig

■ Det er kun 11 år siden, at Tommy V. Christiansen etablerede egen advokatvirksomhed i Frichsvej i Århus. I dag beskæftiger firmaet 55 medarbejdere, heraf 12 advokater.

Virksomheden dækker stort set hele det juridiske spektrum, men hjertebarnt er og bliver skattejuraen, der er firmaets største afdeling. Og den køres næsten som en kommandogruppe med Tommy V. i front.

Han er myreflittig. Dagen går med møder og retssager. En stor del af natten tilbringes med forberedelser og en omfattende forfattervirksomhed hjemme på Fejlvænget nordvest for Århus.

De senere år har ført ham ind i en række virksomhedsbestyrelser, hvor han bruger meget tid på at trænge helt ned ud virksomhedens yderste kroge. »Som medlem af en bestyrelse er ansvar noget, der skal tages dybt alvorligt«, er hans filosofi. Tommy V. Christiansen fylder 50 år onsdag den 9. juni.